

ΕΝΤΥΠΗ ΕΚΔΟΣΗ

Τα μουσικά ραδιόφωνα παίζουν τα ίδια και τα ίδια (τραγούδια)

TOP10 MEDIA

01.06.24 21:32

Δημήτρης Κανελλόπουλος

Η Ενωση Δικαιούχων Εργων Μουσικής (ΕΔΕΜ), ο οργανισμός που ασχολείται με τη διαχείριση και την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων των δημιουργών (συνθέτες, στιχουργοί κ.ά.), έκανε μία έρευνα και εξέτασε για όλο το 2022 το playlist σε 20 μουσικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς της Αττικής: 9 με ξενόγλωσσο ρεπερτόριο, 9 με ελληνικό και 2 με μικτό που παίζουν και ελληνικά και ξένα τραγούδια. Από τους 9 με το ελληνικό ρεπερτόριο, οι τρεις («Μελωδία 99.2», «Μέντα 88», «Δίεση 101.3») κατέχουν ένα σημαντικό τμήμα της αγοράς του λεγόμενου έντεχνου ελληνικού τραγουδιού.

Ενας μουσικός σταθμός λοιπόν μεταδίδει, πάνω κάτω, γύρω στα 400 τραγούδια σε ένα 24ωρο. Τόσο χωράει το πρόγραμμα αν βγάλεις τις διαφημίσεις, τα λόγια των παραγωγών κ.ο.κ. Δηλαδή, σύνολο, 146.000 διαφορετικά τραγούδια σε μία χρονιά. Ξέρετε πόσα (διαφορετικά) τραγούδια παίζουν στην πραγματικότητα; Ελάχιστα. Το playlist (ρεπερτόριο) είναι επαναλαμβανόμενο. Παράδειγμα, ο «Hit 88.9» μετέδωσε 344 τραγούδια σε ολόκληρο τον χρόνο! Με άλλα λόγια, όπως σημειώνει και η ΕΔΕΜ, (σαν να) έβαζε τα ίδια και τα ίδια προσθέτοντας μόνο ένα νέο τραγούδι κάθε μέρα!

Και δεν είναι μόνο ότι παίζουν ελάχιστα κομμάτια, παίζουν και μεταξύ τους (τα ίδιου είδους ραδιόφωνα) τα ίδια. Τα τρία έντεχνα ραδιόφωνα παράδειγμα που εξέτασε η ΕΔΕΜ («Μελωδία 99.2», «Μέντα 88», «Δίεση 101.3») έχουν πολλά κοινά σημεία στα ρεπερτόρια που αναμεταδίδουν, σαν το ένα να «μιμείται» το άλλο. Ο «Δίεση 101.3» έπαιξε όλη τη χρονιά μόλις 867 τραγούδια, ο «Μέντα 88» 1.004 και ο «Μελωδία 99.2» 1.789 τραγούδια. Ο σταθμός με τον μεγαλύτερο πλουραλισμό είναι το Δεύτερο Πρόγραμμα με 29.553 τραγούδια στο 2022, δηλαδή 81 νέα τραγούδια κάθε ημέρα.

| Λούκα Κατσέλη

Πρόβλημα και για τους νέους δημιουργούς, πρόβλημα και για τους ακροατές

Μιλήσαμε με τη Λούκα Κατσέλη για την έρευνα της ΕΔΕΜ, είναι η γενική διευθύντρια της ΕΔΕΜ και είχε να μας πει πολλά. «Με προβληματίσε ιδιαίτερα το γεγονός ότι τα ραδιόφωνα, πανελλαδικά, παίζουν ελάχιστα μοναδικά έργα και μάλιστα τα ίδια και τα ίδια, καταγράφοντας εξαιρετικά υψηλή επαναληπτικότητα ανά συγκεκριμένο τραγούδι», σημειώνει. «Η πρακτική αυτή στερεί από πολλούς εξαίρετους δημιουργούς, ιδιαίτερα νέους, τη δυνατότητα να ακούγονται και να αμείβονται για τη δουλειά τους. Στερεί ταυτόχρονα από τους ακροατές τη δυνατότητα να γνωρίσουν σημαντικές επιτυχίες του παρελθόντος ή νέα ρεύματα και να εκτιμήσουν ειδικά ρεπερτόρια».

• Πώς μεταφράζεται σε πρακτικό επίπεδο για τους δημιουργούς ότι το ελληνικό ραδιόφωνο παίζει τόσο λίγα κομμάτια;

Τους στερεί εισόδημα, ενώ ματαιώνει, αν όχι εξαλείφει, το κίνητρο της δημιουργίας. Όταν ακούγονται τόσο λίγα τραγούδια από τα ραδιόφωνα, όταν αποκλείονται ολόκληρα είδη και ρεπερτόρια, μοιραία –χωρίς να το έχουν οι ίδιοι επιδιώξει ή επιβάλει– κάποιοι λίγοι επωφελούνται έναντι των πολλών. Παρατηρώντας, μάλιστα, τη σχεδόν ολοκληρωτική έλλειψη καινούργιων τραγουδιών ανάμεσα στα μεταδιδόμενα, μοιραία κερδισμένοι βγαίνουν οι παλαιότεροι και πιο εμπορικοί δημιουργοί, έναντι των νεότερων και πιο παραγωγικών.

• Πόσο είναι το ποσοστό του radio airplay (σε σχέση με τα υπόλοιπα) στα πνευματικά δικαιώματα ενός δημιουργού;

Αν και οι απευθείας τιμολογήσεις από τα ραδιόφωνα μέσω playlists είναι κάτω από το 10% των ετήσιων συνολικών τιμολογήσεων, τα ραδιόφωνα καθορίζουν έμμεσα τη διανομή δικαιωμάτων από δύο άλλες σημαντικές πηγές εσόδων, δηλαδή από τη δημόσια εκτέλεση και το ιδιωτικό αντίγραφο. Με απλά λόγια, η μετάδοση του κάθε ρεπερτορίου μέσω ραδιοφώνων επηρεάζει τον καθορισμό των εσόδων ενός δημιουργού από δύο πηγές, η αδειοδότηση των οποίων δεν γίνεται με βάση playlists αλλά με άλλα κριτήρια. Αν παίζεται στα ραδιόφωνα, ένας δημιουργός έχει λαμβάνειν. Αν όχι, τα δικαιώματά του είναι περιορισμένα...

• Μπορεί να κάνει κάτι η ΕΔΕΜ προς αυτή την κατεύθυνση, ώστε να παίζονται περισσότερα, διαφορετικά, τραγούδια στα ερτζιανά;

Πρώτα από όλα, οφείλει να τεκμηριώσει και να αναδείξει το πρόβλημα. Να ενημερώσει και κινητοποιήσει τους δικαιούχους της αλλά και τους ακροατές. Να ευαισθητοποιήσει τα αρμόδια υπουργεία ώστε να υπάρξουν πιο τολμηρές νομοθετικές πρωτοβουλίες για την προστασία της εθνικής μουσικής δημιουργίας, σε συνέχεια του πρόσφατου νόμου για την προστασία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Να καλέσει σε διάλογο τους ιδιοκτήτες των σταθμών για εξεύρεση λύσης.

• **Εσείς γιατί θεωρείτε θετικό τον νόμο του υπουργείου Πολιτισμού για το ελληνόφωνο τραγούδι;**

Γιατί είναι ένα πρώτο σημαντικό βήμα. Αν και δεν είναι ολοκληρωμένο και υπάρχουν πιο αποτελεσματικές επιλογές κινήτρων και αντικινήτρων, τις οποίες έχουμε προτείνει ως ΕΔΕΜ, εντούτοις φανερώνει την πρόθεση του υπουργείου να ασχοληθεί με το πρόβλημα και να πάρει μια πρώτη νομοθετική πρωτοβουλία πριν να είναι αργά. Ποτέ κανένα πρώτο βήμα δεν είναι το καλύτερο ή το αποτελεσματικότερο. Είναι, όμως, η αρχή – και η αρχή είναι το ήμισυ του παντός.